

DE BRIEF AAN TITUS

Dirk-Jan Jansen

De brief aan Titus

Een vers voor vers uitleg van de brief aan Titus

De brief aan Titus
Een vers voor vers uitleg van de brief aan Titus

Copyright © Dirk-Jan Jansen
Vormgeving: Jan Paul Spoor
Eerste editie 2017
OudeSporen online uitgeverij

'opdat je het ontbrekende in orde brengt'.

Titus 1:5

Gebruikte afkortingen

De afkortingen van de Bijbelboeken zijn als volgt:

Am	Amos	Jd	Judas	Mt	Matteüs
Dn	Daniël	Jh	Johannes	Na	Nahum
Dt	Deuteronomium	1-3Jh	1-3 Johannes	Ne	Nehemia
Ea	Ezra	Jk	Jakobus	Nm	Numeri
Ef	Efeziërs	Jl	Joël	Ob	Obadja
Es	Ester	Jn	Jona	Op	Openbaring
Ex	Exodus	Jr	Jeremia	Pr	Prediker
Ez	Ezechiël	Js	Jesaja	Ps	Psalmen
Fm	Filemon	Jz	Jozua	1,2Pt	1,2 Petrus
Fp	Filippenzen	Kl	Klaagliederen	Ri	Richteren
Gl	Galaten	1,2Kn	1,2 Koningen	Rm	Romeinen
Gn	Genesis	Ko	Kolossenzen	Ru	Ruth
Hb	Hebreeën	1,2Ko	1,2 Korinthiërs	Sf	Sefanja
Hd	Handelingen	1,2Kr	1,2 Kronieken	1,2Sm	1,2 Samuël
Hg	Haggai	Lk	Lukas	Sp	Spreuken
Hk	Habakuk	Lv	Leviticus	1,2Tm	1,2 Timoteüs
Hl	Hooglied	Mk	Markus	1,2Ts	1,2 Tessalonicenzen
Hs	Hosea	Mi	Micha	Tt	Titus
Jb	Job	Ml	Maleachi	Zc	Zacharia

Inhoud

Inleiding.....	11
Titus 1	13
Titus 2	23
Titus 3	33

Inleiding

We gaan de brief van Paulus aan Titus bestuderen. Titus was een medewerker van Paulus en wordt in 2Ko, Gl (2:1+3) en 2Tm (4:10) genoemd. Hij was een Griek. Paulus schrijft hem om in de gemeente te Kreta orde op zaken te stellen. Dit is ook het thema van de beide brieven aan Timotheüs.

De gemeente is de vertegenwoordiging van Christus Jezus hier op aarde. Zij is het werk van God in de wereld. Dit is de goddeloze wereld, waar de god van deze eeuw, de duivel, het voor het zeggen heeft. De gemeente wordt o.a. vergeleken met:

1. Het lichaam van Christus. De gemeente = Christus Zelf! Zie 1Ko12:12 en in type Gn5:2.
2. Het huis van God op aarde, waar God, door zijn Geest woont in een tempel die door mensen is gevormd.

Paulus is het menselijke instrument dat door God werd gebruikt om het fundament van dit huis, Jezus Christus te leggen (1Ko3:10-11). Paulus waarschuwt om geen eigen, wereldse wijsheid in dit huis te brengen.

Een gelovige heeft twee verschillende verantwoordelijkheden t.o.v. de gemeente als het huis van God. Hij moet ervan getuigen, de waarheid vertegenwoordigen en hij moet het onderhouden, de huisregels respecteren. Als het huis van God hebben we te maken met:

1. Het fundament: Christus en geen belijdenissen
2. De aangebrachte materialen: Geen eigen wijsheid maar die van God

3. De orde in dit huis: Gods Woord en geboden leren wat deze orde inhoudt.

Titus 1

Paulus schreef deze brief waarschijnlijk na zijn eerste gevangenschap in Rome, tussen de jaren 61-66.

Vers 1a

Paulus, een dienstknecht van God, een apostel van Jezus Christus,

Hij noemt zich een 'dienstknecht' of 'slaaf' (Telos) van God. Dit is de enige keer dat hij deze term gebruikt, waar het meestal 'slaaf' van Jezus Christus is. Hij schrijft hier ook over in Rm6:22:

Maar nu, van de zonde vrijgemaakt en slaven van God geworden, hebt u uw vrucht tot heiliging, en het einde het eeuwige leven.

'God' is in de pastorale brieven de gebruikte uitdrukking i.p.v. 'Vader'. Titus had de verantwoordelijkheid om oudsten aan te stellen. De wil van God is dan cruciaal. Alles wat te maken heeft met de orde van God, komt bij Hem vandaan. Menselijke wijsheid, plannen, ideeën, etc. hebben geen plaats. Gods wil komt via het geschreven Woord van een apostel, in dit geval Paulus. Hij heeft het gezag van God in zijn brief aan Titus (en aan ons).

Vers 1b

naar het geloof der uitverkorenen Gods en de erkenning van de waarheid, die naar de godsvrucht is,

Er is een nieuw systeem gekomen waar zowel Paulus de Jood als Titus de Griek onder vielen: het systeem van 'het geloof van de uitverkorenen Gods'. Er is niet meer de oude mens onder de wet, maar de nieuwe mens onder de genade. Het is het geloof van de uitverkorenen van God. Uitverkiezing heeft te maken met de gemeente. Zij is het gezelschap dat voor de grondlegging van de wereld bestemd is om het beeld van de Zoon te dragen en om zijn bruid te zijn.

God, die ons heeft behouden en geroepen met een heilige roeping, niet naar onze werken, maar naar zijn eigen voornemen en de genade die ons gegeven is in Christus Jezus vóór de tijden van de eeuwen. 2Tm1:9

Zie verder Ef1:4-12 en 3:9-11 en onder vers 2 van deze brief. Het geloof is de *erkenntis van de waarheid*, een term die we vaker tegenkomen in de pastorale brieven. Het is een waarheid, een leer, die we erkennen. Deze leer is 'naar de godsvrucht', dat is de 'vreze des HEREN'. Deze godsvrucht heeft een geheim, dat de apostel in 1Tm3:16 beschrijft:

En ongetwijfeld, groot is de verborgenheid van de godsvrucht: Hij die geopenbaard is in het vlees, gerechtvaardigd in de Geest, gezien door de engelen, gepredikt onder de volken, geloofd in de wereld, opgenomen in heerlijkheid.

Vers 2

in de hoop des eeuwigen levens, dat God, die niet liegt, vóór eeuwige tijden beloofd heeft, terwijl Hij te zijner tijd zijn woord heeft openbaar gemaakt in de verkondiging,

Het geloof richt zich altijd op een Persoon, Christus. Hij komt terug en de gelovige heeft in Hem hoop 'van het eeuwige leven'. Dit is nog niet het bezit van de gelovige (bij Johannes wel), maar is toekomst, zoals ook Rm8:24vv. laat zien. God, die niet liegen kan, heeft dit eeuwige leven als beloofd toen er nog geen tijd was. Aan wie heeft God dit beloofd? Hij heeft dit aan de Zoon beloofd. Dit gaat verder dan de belofte aan Abraham die Paulus in Gl3 behandelt. Daar is het de zegen die tot de volken gaat van de rechtvaardiging, hier is het de gemeente die het eeuwige leven is beloofd. Dit leven is van Hem die Zelf eeuwig is, en dit heeft niets van doen met de wegen van God in de tijd met de volken, maar met zijn raadsbesluiten van eeuwigheid af. Hoewel dus de belofte van dit eeuwige leven 'in God' verborgen was (Ef3:9) is het 'te zijner tijd' openbaar gemaakt. We zien dit ook in Rm16:25-26

Hem nu die machtig is u te bevestigen naar mijn evangelie en de prediking van Jezus Christus, naar de openbaring van de verborgenheid, die in de tijden van de eeuwen verzwegen is geweest, maar die nu is geopenbaard en door profetische Schriften, naar het bevel van de eeuwige God, tot geloofsgehoorzaamheid aan alle volken is bekend gemaakt,

Vers 3

die mij is toevertrouwd in opdracht van God, onze Heiland:

De prediking van dit woord m.b.t. het eeuwige leven in Christus Jezus was aan Paulus toevertrouwd. 'Heiland' is 'Redder', 'Zaligmaker', 'Uitkomstbrenger'. Dit woord gebruikt Paulus regelmatig in de pastorale brieven. God is in het evangelie van Jezus Christus ten volle de Heiland geworden!

Vers 4

aan Titus, mijn waar kind krachtens (ons) gemeenschappelijk geloof: genade zij u en vrede van God, de Vader, en van Christus Jezus, onze Heiland.

Titus was een geestelijk kind van Paulus, door zijn prediking tot het 'gemeenschappelijk' geloof gekomen. De Jood Paulus en de heiden Titus hadden een gemeenschappelijk doel voor ogen: Christus. De gebruikelijke groet volgt: genade en vrede van God, de Vader en van Jezus Christus, die hier ook weer Heiland wordt genoemd. God is de Heiland in vers 3, Christus in dit vers 4.

Vers 5

Ik heb u op Kreta achtergelaten met de bedoeling, dat gij in orde zoudt brengen hetgeen nog verbetering behoefde, en dat gij, zoals ik u opdroeg, in alle steden als oudsten zoudt aanstellen mannen,

We vinden hier het doel van de brief. Titus was door Paulus achtergelaten op het Griekse eiland Kreta om 'het ontbrekende in orde te brengen' (Telos) en oudsten aan te stellen in alle steden. Van Hd2:11 leren we dat Kretenzen het

evangelie hebben gehoord en misschien hebben meegenomen naar huis. In de tijd van het NT was er de vertegenwoordiging van de gemeente in iedere stad. Er waren dus niet meerdere gemeenten in een stad, maar er was één gemeente in iedere stad. Er moesten dus ook oudsten zijn in iedere stad. Dit waren altijd ‘mannen’ en geen vrouwen. Vrouwelijke oudsten moeten we dan ook afwijzen. De Bijbel kent ook geen voorgangers, in de zin van één persoon in een gemeente die de leiding heeft. De Bijbel kent ook niet het democratisch kiezen van oudsten. Er was sprake van aanstelling door apostelen of zij die daartoe (zoals Titus) door apostelen werden aangesteld. Dit is de manier die de Heilige Geest gebruikt om oudsten aan te stellen (zie Hd20:28). Titus was iemand die wat betreft de leer en de leiding van de gemeente moest toezien op de orde in Gods huis. Er was namelijk sprake, zoals we zullen zien, van wantoestanden.

Vers 6

die onberispelijk zijn, één vrouw hebben, die gelovige kinderen hebben, die niet in opspraak zijn wegens losbandigheid of van geen tucht willen weten.

Er volgt een beschrijving van de morele eigenschappen van een oudste. Let op dat er geen sprake is van een bepaalde gave die iemand moest hebben. Dit gedeelte heeft veel overeenkomsten met 1Tm3. Allereerst wordt er samenvattend gezegd dat hij ‘onberispelijk’ moet zijn. Er mag dus wat betreft zijn leven, geen aanleiding zijn voor de tegenstanders om iets aan te wijzen dat niet deugt. Een oudste moet:

1. Eén vrouw hebben. Er waren gelovigen uit het heidendom met meerdere vrouwen. Deze werden in de gemeente getolereerd, maar een oudste moest één vrouw hebben.
2. Gelovige kinderen hebben, zodat blijkt dat hij zijn gezin kan besturen. Deze kinderen mogen niet losbandig of weerspannig zijn. Het gaat om kinderen die nog thuis wonen neem ik aan. Uit huis wonende kinderen hebben hun eigen verantwoordelijkheid.

Vers 7

Want een opziener moet onberispelijk zijn als een beheerder van het huis Gods, niet aanmatigend, niet driftig, niet aan de wijn verslaafd, niet opvliegend, niet op oneerlijke winst uit,

Er volgen nu aanbevelingen die te maken hebben met het ambt van oudste. Hier wordt hij 'opziener' genoemd, wat de inhoud weergeeft van het ambt. Hij is een beheerder van het huis van God, en daarin moet hij onberispelijk zijn. De term 'oudste' heeft meer betrekking op het geestelijk ervaren zijn in de dingen van God. Er volgen een paar dingen die niet gevonden mogen worden bij een opziener:

1. Aanmatigend. Dit is in het Engels 'self-willed', wat betekent eigenwijs, eigenwillig.
2. Niet driftig. Zelfbeheersing moet bij hem passen, een vrucht van de Geest.
3. Niet aan wijn verslaafd. Verslaving betekent niet in staat leiding te geven aan de eigen lusten, wat niet past bij een geestelijk leider.
4. Niet opvliegend. 'Geen vechter' (Telos), maar in conflicten kalm en besluitvaardig.
5. Niet op oneerlijke winst uit. Spreekt voor zich, maar hoeveel gebeurt dit niet vandaag.

Vers 8

maar gastvrij, met liefde voor wat goed is, bezadigd, rechtvaardig, vroom, ingetogen,

Er volgen positieve kenmerken van de oudste. De opziener vertegenwoordigt Christus:

1. Gastvrij. Een huis dat open is voor anderen.
2. Met liefde voor wat goed is (of 'voor de goeden'). Een liefde voor Gods normen.

3. Bezadigd of ingetogen. Een kalm en stil gemoed in plaats van over-emotioneel en druk. De Geest brengt altijd soberheid en niet opgeklopte emotie.
4. Rechtvaardig. Niets op aan te merken als het gaat om Gods geboden.
5. Vroom of heilig. Afgezonderd van het kwaad en God toegewijd.
6. Ingetogen of matig. Niets is er 'teveel', alles is 'met mate'. Zelfbeheersing.

Vers 9

zich houdende aan het betrouwbare woord naar de leer, zodat hij ook in staat is te vermanen op grond van de gezonde leer en de tegensprekers te weerleggen.

Een oudste hoeft niet per definitie de gave van het leraarschap te bezitten, maar moet wel in staat zijn mensen te vermanen en zij een ongezonde leer brengen, terecht te wijzen. Daarom ook zal hij zich moeten houden aan de 'gezonde leer' (zie 2:1; 1Tm1:10; 2Tm4:3) die in het Woord is geopenbaard. Het is het betrouwbare Woord van God. Een oudste kan arbeiden in woord en leer (1Tm5:17), maar dat hoeft niet. Hij is vooral aangesteld om de individuele gelovige te ondersteunen en te 'hoeden'.

Vers 10

Want velen willen van geen tucht weten: het zijn ijdele pratere en misleiders, vooral die uit de besnijdenis zijn.

Het probleem in Kreta toen is het probleem van vandaag. 'Velen (let op het woordje *velen*) willen van geen tucht weten'. Zij zijn 'zwetsers en bedriegers' (Telos). Ze hebben mooie woorden, maar er is geen inhoud. Zie Fp2:21. Ze misleiden en drijven uiteen. Paulus wijst vooral op zij die uit de besnijdenis zijn. Dezelfde dwalingen als waar de Galatenbrief over gaat, werden bijna overal waar Paulus het evangelie had verkondigd, gevonden. Vandaag zien we in Nederland de opkomst van het 'Joodse-wortel-denken'. De focus ligt op het

kennen en invoeren van Joodse gewoonten omdat men denkt dat daarin een bepaalde zegen te vinden is. Deze zaken zijn in de kern aards en niet hemels.

Vers 11

Men moet hun de mond snoeren, daar zij gehele gezinnen ondersteboven keren en, om oneerlijke winst te maken, onbehoorlijke dingen leren.

Er moest niet worden gediscussieerd met zulke praters, maar men moest hen de mond stoppen, niet door vleselijke autoriteit, maar door het krachtig gesproken Woord door de Geest. Genade gaat altijd gepaard met waarheid, anders is het geen goddelijke genade. Gezinnen werden uitelkaar gerukt doordat men in verdeeldheid kwam door deze leringen. Er zat ook nog een motief achter van geldzucht.

Vers 12

Iemand uit hun kring, hun eigen profeet, heeft gezegd: Leugenaars zijn de Kretenzen altijd, beesten en vadsige buiken.

Paulus citeert Epimenides, een filosoof uit Kreta van die tijd. Deze man was geen profeet van God, maar de genade gebruikt de waarheid, ook al is de bron soms onzuiver. Deze filosoof legde de natuur van de Kretenzen pijnlijk bloot: leugenaars, 'kwade' (Telos) beesten en vadsige of 'luie' buiken.

Vers 13

Dit getuigenis is waar. Daarom, weerleg hen kortweg, opdat zij gezond mogen zijn in het geloof,

Paulus schrijft dat het getuigenis waar is, want hij citeert iemand die de Geest van God niet heeft. Toch is het waar. Titus wordt opgedragen hen te weerleggen met de Geest van de waarheid vanuit het Woord van de waarheid, zodat zij gezond mogen worden in het geloof. Gezond in het geloof betekent gericht zijn op Christus en die gekruisigd, vanuit het geschreven Woord, vanuit

een gehoorzaam hart. Ongezond gedrag komt voort uit onzuivere leer die grip heeft gekregen op de geest.

Vers 14

en niet het oor lenen aan Joodse verdichtfels en geboden van mensen, die zich van de waarheid afkeren.

Steeds weer opnieuw moest Paulus de eerste gemeenten waarschuwen voor de Joodse invloeden. We zien dit o.a. in de brieven aan de Korinthiërs, Galaten, Filippenzen en de Kolossenzen. Hij noemt het hier en in Ko2:22 'geboden van mensen'. Ze keren zich van de waarheid af en dat is Christus. Het oor moet 'geleend' worden aan Christus en aan de zuivere leer omtrent Hem en gehoorzaamheid aan Hem zoals in de Bijbel geopenbaard. Het afkeren van de waarheid vinden we ook in 2Tm4:2-4.

Vers 15

Alles is rein voor de reinen, maar voor hen, die besmet en onbetrouwbaar zijn, is niets rein. Maar bij hen zijn zowel het denken als het geweten besmet.

De reinen zijn de gelovigen in Christus. Niet dat het de bedoeling is van de apostel te zeggen dat 'alles' rein is, inclusief het kwade in deze wereld. Maar voor de 'reinen' is het helder dat Gods Woord de richtlijn is. Als het om eten gaat, is er niets onrein (in de betekenis van verhouding naar God toe, er is voedsel dat schadelijk is voor het lichaam), maar voor de onbetrouwbaren is alles onrein. Paulus geeft hiermee aan dat menselijke religie altijd uitgaat van 'mag niet'. Zie Ko2:20-21

Als u met Christus aan de elementen van de wereld bent afgestorven, waarom onderwerpt u zich, alsof u in de wereld leeft, aan inzettingen: raak niet en smaak niet en roer niet aan?

Het zijn menselijke geboden van mensen die in hun denken en geweten besmet zijn. Het streeft echter de natuurlijke mens om geboden na te volgen (Ko2:22-23). De Here Jezus heeft hier voor gewaarschuwd in Mt15:10-20; Lk6:40-45; 11:33-43.

Vers 16

Zij belijden wel, dat zij God kennen, maar met hun werken verloochenen zij Hem, daar zij verfoeilijk en ongehoorzaam zijn en niet deugen voor enig goed werk.

Het verval was al vroeg ingetreden in de gemeente van God. Onkruid was tussen de tarwe gezaaid (Mt13:24-30). Mensen, ingeslopen (Jd1:4), beleden wel God te kennen. Hun werken toonden echter aan dat dit niet het geval was, want daarmee verloochenden zij Hem. Paulus heeft geen goed woord voor hen over, daar ze verfoeilijk, ongehoorzaam en ongeschikt voor alle goed werk zijn.

Vragen over Titus 2

1. Wat 'strookt met de gezonde leer? 2:1
2. Waarom hebben de vrouwen vermaning nodig hun kinderen lief te hebben? 2:4
3. Over welke tegenstander heeft Paulus het in vers 8?
4. Wat is de toepassing van vers 9-10 voor ons?
5. Hoe voedt de genade ons op? Vers 12

Titus 2

Paulus schrijft deze brief aan Titus, terwijl hijzelf op weg is naar Nikópolis (3:12) en de brief mogelijk heeft meegegeven aan Zenas, en/of Apollos (3:13). Titus moest een aantal zaken op orde stellen in de gemeente op Kreta, zoals we in het vorige hoofdstuk hebben gezien. Het hoofdonderwerp van deze brief is het handhaven van de gezonde leer en de orde in het huis van God (zie ook 1Tm3:15-16).

Vers 1

Maar gij, kom uit voor hetgeen met de gezonde leer strookt.

De leer is van levensbelang in de gemeente. In 1:2 hebben we iets daarvan gezien. Oudsten moesten worden aangesteld om deze leer te bewaren en de tegensprekers te vermanen (1:9) of de mond te snoeren (1:13) zodat men 'gezond' in het geloof was. Dit is in een juiste verhouding tot de Here Jezus staan, via de waarheid van de Schrift. Maar in 2:1v. zien we dat het niet alleen belangrijk is deze dingen t.o.v. de gezonde leer in ogenschouw te nemen, maar ook zelf overeenkomstig de gezonde leer te leven. Als gelovigen leven volgens 'de leer', dan is dat het beste medicijn tegen dwalingen. De Telosvertaling heeft hier: 'Spreek wat de gezonde leer past'. Dit betekent dat Titus in persoonlijke gesprekken in de huizen van de gelovigen moest aantonen welke levensstijl past bij de gezonde leer. Dit varieert bij elke leeftijdsgroep zoals we zullen zien.

Vers 2

Oude mannen moeten nuchter zijn, waardig, bezadigd, gezond in het geloof, de liefde en de volharding.

Oude mannen worden het eerst genoemd omdat ze een eerbiedwaardige en verantwoordelijke positie in de gemeente hebben. Ze behoren nuchter te zijn, wat 'vrij van bedwelmende middelen' betekent. Alle gelovigen behoren nuchter te zijn (1Ts5:6,8; 1Pt1:13; 4:7; 5:8), maar hier de oude mannen afzonderlijk. De betekenis is vooral: je niet laten beheersen door begeerten die de jeugd kenmerken. Het te buiten gaan aan wat dan ook. Alles moet met mate en sober genoten worden. Zo bewijzen oude mannen zich te kunnen beheersen, wat een onderdeel is van de vrucht van de Geest. Geen overdaad aan emoties, maar 'waardig' of 'eerbaar' wat betekent dat iemand respect afdwingt vanwege zijn beheersing in alles. Geen lichtzinnige taal, maar waardig in uitingen, ernstig, serieus, eerbiedwaardig in kleding, houding, taalgebruik en omgang. Verder 'bezadigd' of 'ingetogen' wat een evenwichtige gemoedstoestand typeert. 'Gezond in het geloof' (zie ook 1:13) en ook in 'liefde en volharding'. Ze moeten een morele gezonde kijk hebben op de geloofswaarheden, geen overdreven neiging tot haarkloverijen of het berijden van stokpaardjes. In alles de Here Jezus centraal zettend. Verder tonen ze een gezonde liefde tot allen, zonder 'vriendjespolitiek'. Evenwicht in omstandigheden en verdrukkingen is de gezonde volharding, die oude mannen zou moeten kenmerken. Geen overdreven 'ontsnapping' uit de werkelijkheid door de komst van de Heer te over-accentueren, maar een gezonde aardse wandel in de volle verantwoordelijkheid van het leven. Waar oude mannen als deze te vinden zijn, zullen ook de overige gelovigen worden bemoedigd en aangespoord.

Vers 3

Oude vrouwen eveneens, priesterlijk in haar optreden, niet kwaadsprekend, niet verslaafd aan veel wijn, in het goede onderrichtende,

Wat voor de oude mannen geldt, geldt voor de oude vrouwen 'eveneens'. Ook zij moeten evenwichtig, eerbaar en ingetogen zijn in hun wandel. 'Priesterlijk in haar optreden' komt alleen in de NBG voor. 'Eveneens in hun gedrag zoals

het heiligen past' zegt de Telosvertaling. 'Heiligen' zijn de gelovigen die zijn afgezonderd voor God. Hier betekent het 'het heilige (heiligdom) betamend', vandaar 'priesterlijk' van de NBG. 'Gedrag' is het uiterlijke optreden dat heiligen zou moeten kenmerken. 'Niet kwaadsprekend' wat een groter gevaar is voor vrouwen dan voor mannen. Het roddelen, de vrije loop laten van de gevoelens met de tong wordt hier veroordeeld. Het 'belasteren' van anderen is wat de duivel ook doet! Vrouwen lopen risico te struikelen in hun gevoelens, mannen in hun daden. 'Niet verslaafd aan veel wijn' spreekt voor zich. 'Leraressen van het goede' (Telosvertaling). Dit dienen de oude vrouwen te doen aan de jonge vrouwen (zie volgende vers). Hoewel het een vrouw niet is toegestaan te leren aan de gemeente (1Tm2:11-12), is dit 'goede leren' aan de jongere vrouwen in huiselijke kring, wel een mooie taak. Er volgen zeven vermaningen.

Vers 4

zodat zij de jonge vrouwen opwekken man en kinderen lief te hebben,

Niet Titus, maar de oudere vrouwen dienen de jongere vrouwen te vermanen. Het is namelijk ongepast als een broeder een jongere vrouw zou vermanen. Pastorale hulp van een man aan een vrouw is dan ook ongezonder en af te raden. Er staat 'opwekken' of 'inscherpen' wat inhoudt: 'appelleren aan iemands gezond gemoed'. De oude vrouwen brengen niet de gezonde leer, maar de levenshouding die de gezonde leer betaamt. Tegen mannen wordt diverse keren in de Bijbel gezegd dat zij hun vrouwen moeten liefhebben (Ef5:25, Ko3:19) waarbij steeds het woord *agapáo* wordt gebruikt, de liefde die van God komt. Voor de vrouwen is er maar één vermaning en dat is hier, terwijl het woordje *phileo* wordt gebruikt, dat meer de menselijke genegenheid uitdrukt. De mannen hebben Christus als voorbeeld, die een zelfopofferende liefde toonde naar de gemeente. Ook de kinderen moesten de jonge vrouwen liefhebben (weer *phileo*) daar het gevaar bestond te alleen maar praktisch bezig te zijn in het gezin.

Vers 5

bezadigd, kuis, huishoudelijk, goed en aan haar man onderdanig te zijn, opdat het woord Gods niet gelasterd worde.

Hier weer het veelgebruikte ‘bezadigd’, ‘ingetogen’. Zie hiervoor onder vs2. De jonge vrouwen moesten hun gezinnen op een verantwoordelijke manier leiden en zichzelf in alles leren beheersen. Zie 1Tm5:13 voor het tegenovergestelde:

En tevens leren zij ook in ledigheid rond te gaan bij de huizen, en niet alleen in ledigheid, maar ook babbelachtig, bemoeiziek, sprekend wat niet behoort.

‘Kuis’ is ‘rein’, in betrekking tot andere mannen. Vandaag de dag is het normaal dat getrouwde vrouwen intieme, vriendschappelijke banden onderhouden met andere mannen. Dit past niet bij de gezonde leer. ‘Huishoudelijk’ duidt op het werkterrein van de jonge vrouwen. deze ligt niet in het openbare leven, maar in het huisgezin. Daar ligt hun verantwoordelijkheid. Dit is niet alleen praktisch, maar ook geestelijk: als bidders voor de kinderen en hen wijzend op de Here Jezus. ‘Goed’ duidt op de algemene morele wandel van de jonge vrouwen. Zij ze vriendelijk, behulpzaam, blijmoedig, meelevend etc.? Zij behoren een voorbeeld voor de kinderen te zijn. ‘Aan haar man onderdanig te zijn’ vinden we ook terug in Ef5:22v.). Onderdanig is niet een slaafse gehoorzaamheid, maar een respecteren van de man als het hoofd van de vrouw (1Ko11:7-10) zoals dit in de schepping is ingesteld. De vrouwen die getrouwd zijn met ‘ongeestelijke’ mannen worden toch hiertoe opgeroepen terwijl zij hen tot voorbeeld zijn zonder woorden (zie 1Pt3:1-2). Als deze zeven vermaningen worden opgevolgd dan wordt het Woord van God niet gelasterd. Gelovigen behoren voorbeelden te zijn van de gezonde leer. Zijn ze dat niet, hebben de tegenstanders aanleiding dit Woord te lasteren.

Vers 6

Vermaan evenzo de jonge mannen bezadigd te zijn in alles,

Titus krijgt de instructie om ook de jonge mannen te vermanen in alles bezadigd of ingetogen te zijn. Dit is een groot gevaar bij jonge mannen: het ongeremde van de jeugdigheid is allerlei uitpattingen. Ingetogen is controle over alles, hetzij in emoties en gedrag, hetzij in eten en drinken opdat het ene doel niet uit het oog verloren wordt: te worden als Christus. Opvallend is hier dat Titus weinig praktische handvatten krijgt, zoals tegen de jonge zusters, maar dat zijn eigen voorbeeld (zie volgende vers) des te belangrijker is. Jonge mannen hebben voorbeelden nodig, niet alleen onderwijs! Hebben wij in onze gemeenten nog dergelijke voorbeelden voor onze jonge mannen?

Vers 7

houd (hun) in uzelf een voorbeeld voor van goede werken, zuiverheid in de leer, waardigheid,

Geestelijk volwassen broeders dienen voorbeelden te zijn! Jonge mannen letten scherp op hoe ouderen zich gedragen, vooral als het gaat om de verhouding woorden - daden. Als wij anderen vermanen wordt er des te scherper op ons gelet. Zie 2Tm3:10v. hoe Paulus zichzelf tot voorbeeld stelt voor de jonge Timotheüs. Dit voorbeeld betreft 'goede werken', zuiverheid in de leer' ('in de leer onvervalstheid': dus de *manier* waarop er onderwezen moest worden, zonder bijbedoelingen en met liefde voor de toehoorders) en 'waardigheid' of 'eerbaarheid'. Dit laatste heeft ook betrekking op het brengen van het onderwijs. Geen populaire manieren om jezelf te promoten, maar een houding die past bij de leer. Dit is een sobere, afhankelijke en volwassen houding. De eenvoud is altijd een kenmerk van het ware.

Vers 8

een gezonde prediking, waarop niets valt aan te merken, opdat de tegenstander tot zijn beschaming niets ongunstigs van ons hebbe te zeggen.

'Een gezond, onaanvechtbaar woord' (TV). Dit spreekt niet in de eerste plaats over de 'leer' of de prediking', maar over ieder woord dat Titus zou spreken. Het moesten uitgebalanceerde, gezonde, verstandige woorden zijn die een heilzame uitwerking zouden hebben. Niet te sappig of te emotioneel, want teveel zoetigheid is slecht voor de gezondheid (Sp20:17). Vandaag wordt er veel op emoties gewerkt, terwijl hier de nadruk ligt op nuchterheid, eerbaarheid en een gezond woord. Niet te hard of te bitter, maar in liefde. Er moest niets op aan te merken zijn: inhoudelijk correct, zonder vleeselijke bijbedoelingen, nuttig en overwogen. Er mag niet door de tegenstander (Lett: 'hij die van de tegenovergestelde zijde is'), de duivel, met de woorden gespot worden of iets op aan te merken zijn. Dit gebeurt tenslotte tot zijn eigen beschaming. Leraars van het Woord worden aangevallen als zij niet zorgvuldig de leer brengen, of in hun woorden eerbiedwaardig zijn. Let op dat er 'ons' staat, zodat de hele groep wordt aangevallen, als één persoon niet zorgvuldig is in zijn woord.

Een verkeerde wandel van Titus zou het hele getuigenis op Kreta in diskrediet hebben gebracht.

Vers 9

De slaven moeten hun meesters onderdanig zijn in alles, het hun naar de zin maken zonder tegenspraak,

Er wordt nu over een vijfde en laatste groep gesproken: de slaven. Het 'vermaan' van vs6 krijgt hier een vervolg. 'Vermaan de jonge mannen ingetogen te zijn... en de slaven aan hun eigen meesters onderdanig te zijn'. Zij moesten de leer 'versieren' (vs10). De genade van God schijnt op zijn mooist als slaven zich zou zouden gedragen als hier staat voorgeschreven.

Maar als u volhardt terwijl u goed doet en lijdt, dat is genade bij God. 1Pt2:20

Een slaaf die zijn meester, ook al is deze onrechtvaardig, onderdanig is in alles, toont in zijn houding wat de genade van God is. In het bijzonder komt dit tot uiting in 'zonder tegenspraak'. Hij dient immers niet de meester, maar de Heer (Ef6:5-8). Hij is vrij in de Heer, hoewel slaaf van zijn meester. Zie de brief van Paulus aan Filemon. Een gelovige is niet geroepen om de wereld te verbeteren (of de slavernij te bestrijden zoals hier niet staat), maar om in een onrechtvaardige wereld het karakter van God te openbaren. Wij kunnen van deze vermaningen veel leren als het gaat om onze positie als werknemers. Stakingen, medezeggenschap, inspraak etc. gaan in tegen wat Paulus hier leert. Gelovigen zijn niet geroepen zich uit te spreken tegen de wereld of haar praktijken, iets dat vandaag nog maar weinig in praktijk wordt gebracht gezien o.a. christelijke politieke partijen.

Vers 10

of oneerlijkheid, maar alle goede trouw bewijzen, om de leer van God, onze Heiland, in alles tot sieraad te strekken.

'Oneerlijkheid' is vertaald met 'niet te ontvreemden' in de TV. Een slaaf mocht niets wegnemen dat aan zijn meester toebehoorde. Trouw is een belangrijk kenmerk van gelovigen. Door dit te betonen aan de meester, werd de leer

van God versierd. Hij is onze Heiland, onderhouder, Redder. Hier staat niet 'de leer van Christus', in de zin van morele wet die zijn leven kenmerkte. Het is de leer van onze Verlosser-God! Dit impliceert dat wij verloren zijn en dat Hij ons heeft verlost uit die toestand. De slaven moesten bedenken dat zij een nieuwe schepping waren door deze Verlosser! Dit wordt verder uitgewerkt in de volgende verzen. Dit begint met 'want' zodat de praktische uitwerking van de vermaningen worden gekoppeld aan wie God onze Heiland is.

Vers 11

Want de genade Gods is verschenen, heilbrengend voor alle mensen,

Toen de Here Jezus kwam, predikte en aan het kruis stierf, verscheen de genade van God in een Persoon (zie Jh1:18)! Het aanbod van deze genade is 'heilbrengend' voor alle mensen, hoewel niet alle mensen er deel aan zullen hebben. Het aanbod is voor iedereen! De leer dat alle mensen behouden zullen worden moeten we ten stelligste afwijzen. Hoewel de mensheid in de dood was door zonde en schuld, zond God zijn eigen Zoon om de zonden te dragen en de zonde af te schaffen (Hb9:26). Door deze genade weten wij die geloven ook, dat wij voor de wereld bestond als waren voorbestemd om aan het beeld van zijn Zoon gelijkvormig te worden (Rm8:29-30; Ef1:4). Voordat de zondeval er was, heeft God al een gezelschap mensen uitverkoren om dezelfde heerlijkheid te ontvangen als die de Here Jezus heeft (2Ts2:14).

Vers 12

om ons op te voeden, zodat wij, de goddeloosheid en wereldse begeerten verzakende, bezadigd, rechtvaardig en godvruchtig in deze wereld leven,

De genade van God is niet alleen verschenen, maar voedt ons, de gelovigen (tegenover 'alle' mensen uit vs11) ook op. Hoe? Doordat Christus in ons woont en wij door zijn Geest worden onderwezen in wie Hij zelf is. 'Onderwijzen' is hier: zoals kinderen door tucht worden opgevoed. God bewijst ons zijn genade in zijn opvoeding met ons, zodat Christus in en door ons wordt grootgemaakt. Het doel van deze opvoeding is het verzaken van goddeloosheid en wereldse begeerten. Het is niet Gods doel ons gelukkig te maken maar om ons heilig te

maken. Dit is uiteraard geluk, maar niet zoals wij dat zelf zouden invullen. Weer volgt het woord 'bezadigd' of 'ingetogen'. De genade wil dat wij op Hem gaan lijken, rechtvaardig en vol van de vreze des HEREN en dat in de 'tegenwoordige eeuw' (TV). Dit is het tijdperk dat onder de beheersing van de duivel staat.

Vers 13

verwachtende de zalige hoop en de verschijning der heerlijkheid van onze grote God en Heiland, Christus Jezus,

Dit gedeelte lijkt op 1Ts1:10 waar van de gelovigen in Thessalonika wordt gezegd dat zij zich hadden bekeerd van de afgoden tot God en dat ze zijn Zoon uit de hemelen verwachtten. Rechtvaardig, godvruchtig leven houdt altijd verband met de hoop: het verschijnen van onze Heer uit de hemelen. Zijn heerlijkheid die dan wordt gezien is de eigenlijke hoop in dit vers. We zullen voor eeuwig zijn heerlijkheid aanschouwen zoals Hij dit zelf heeft gevraagd aan zijn Vader (Jh17:24). Bovendien wordt dan duidelijk wat Hij in ons heeft kunnen bewerken. Dit is één van de bijzondere plaatsten in de Bijbel waar Christus God wordt genoemd! Hij is zowel God als mens en in zijn mens-zijn heeft Hij heerlijkheid ontvangen die Hij als God ook had (Jh17:4). Wij zullen Hem zó zien en met Hem verschijnen als Hij komt om op deze aarde Koning te worden (Ko3:4).

Vers 14

die Zich voor ons heeft gegeven om ons vrij te maken van alle ongerechtigheid, en voor Zich te reinigen een eigen volk, volijverig in goede werken.

Paulus richt zijn aandacht op wie de Here Jezus is. Hij is Degene die Zich voor ons heeft overgeven op het kruis voor dit grote doel: ons vrij te maken van alle ongerechtigheid ('wetteloosheid') doordat Hij onze oude mens heeft meegekruisigd (Rm6:6) en door ons van zijn Geest te geven. Door zijn volbrachte werk op het kruis heeft Hij Zich een eigen volk gereinigd, de gemeente. Het is *zijn* volk, vandaar ook dat Hij zegt: Ik zal *mijn* gemeente bouwen (Mt16:18). Zij zijn geroepen ijverig te zijn in goede werken, die God 'tevoren' heeft bereid (Ef2:10) en die aan de bekering beantwoorden (Hd26:20).

Vers 15

Spreek hiervan, vermaan en weerleg met alle nadruk: niemand mag u verachten.

Titus wordt tenslotte nogmaals op het hart gedrukt dat hij van deze dingen moet spreken, d.i. het voorafgaande. Aangezien de mensen op Kreta een ongezond klimaat hadden wat betreft de morele wandel (1:12) moest Titus met alle nadruk worden opgeroepen de gelovigen te vermanen, aan de kaak te stellen dat wat niet deugde en dit 'met alle gezag' (TV). 'Laat niemand je verachten'. Dit risico was er, aangezien Titus waarschijnlijk toen een jonge man was. Hij had de verantwoordelijkheid zo op te treden in woord en in wandel, dat anderen geen aanleiding konden vinden om hem te verachten. Dit geldt uiteraard ook voor ons.

Vragen over Titus 3

1. Wie zijn 'zij' uit vers 1?
2. Wat is het 'bad der wedergeboorte' uit vers 5?
3. Lees vers 6. Moeten wij nog vragen aan God of Hij ons 'meer van zijn Geest' geeft?
4. Wat zijn dwaze vragen? vs8
5. Wat is een 'mens die scheuring maakt'? vs10

Titus 3

Deze korte brief van Paulus aan zijn medewerker Titus bevat zeer belangrijk onderwijs voor ons vandaag. De gemeente is het huis van God waar een bepaalde orde moet heersen. Dit in de eerste plaats t.o.v. de leer en in de tweede plaats t.o.v. het gedrag van de gelovigen. In het vorige hoofdstuk zagen we de concrete aanwijzingen hiervoor.

Vers 1

Herinner hen eraan, dat zij zich aan overheid en gezag onderwerpen, gehoorzaam, tot alle goed werk bereid zijn,

Paulus gaat verder om Titus te instrueren hoe hij de gemeente op Kreta moet onderwijzen. 'Herinner hen eraan', betekent dat men voortdurend moet worden bepaald bij wat er is verkondigd door de apostelen aangezien er altijd de neiging is af te dwalen van dit onderwijs. Nu volgt een aantal aanwijzingen die voor de hele gemeente gelden. Wij hebben een verantwoordelijkheid tegenover alle mensen, en hier noemt Paulus eerst de gezagsdragers. Er volgen zeven punten van vermaning, net als in vers 3 er zeven punten worden genoemd van onze vroegere wandel. De bron van kracht wordt verderop onthuld (vs6), maar eerst de vermaningen. Het eerste is onderwerping aan overheden en gezag. Juist de Kretenzen waren nogal weerspanning (zie 1:12-13). Een kenmerk van geestvervulde gelovigen is onderwerping aan gezag. Dit gezag is een instelling van God zoals Rm13:1 ons duidelijk maakt. De apostelen waren onderdanig aan het Sanhedrin, maar niet verder dan hun onderworpenheid aan God dat toeliet (Hd4:19; 5:29).

De volgende vermaning is: 'gehoorzaam te zijn'. Dit woord betekent: 'Gehoorzaam zijn aan dat wat boven ons staat'. Dit is een algemeen beginsel: Gelovigen zijn gehoorzaam aan een ieder die boven hen staat in de maatschappij of in de scheppingsorde. Er volgt nog: 'tot alle goed werk bereid'. Dit is de praktische uitvoering van de vorige vermaningen. We moeten doen wat onze hand vindt om te doen in het maatschappelijke leven (Pr9:10). Geen luilakkerij, of ontkomen aan onze verantwoordelijkheden.

Vers 2

geen lastertaal uiten, niet twisten, vriendelijk zijn en alle zachtmoedigheid bewijzen aan alle mensen.

Er volgen twee negatieve vermaningen. Eerst: 'geen lastertaal uiten' of 'niemand te lasteren'. Als wij kwaad spreken van iemand is dit verkeerd, ook al is dit kwaad waar. Alle vorm van laster moet uit ons midden worden gebannen (Ef4:31). Er volgt: 'niet twistziek zijn' (TV). De oude natuur wil zelfhandhaving en verzet tegen anderen, maar de genade is vergevend en welwillend. Daarom is twist een uiting van het vlees, wat we moeten afleggen. Juist in ons land waar zoveel wordt gediscussieerd over allerlei theologische thema's is dit gevaar erg groot.

*Een opvliegend mens verwekt twist, maar een lankmoedige doet de strijd bedaren.
Sp15:18*

'Vriendelijk zijn', heeft de betekenis van dat wat redelijk is in een bepaalde situatie. Niet op je eigen rechten blijven staan, maar in de omstandigheden weten te schikken zoals het voor de medemens het beste uitkomt. Het is 'mild', 'bescheiden', 'welwillend' of 'inschikkelijk'. Dit houdt niet in schipperen met de wereld, maar staan voor Gods normen. Tenslotte 'alle zachtmoedigheid bewijzen aan alle mensen'. Dit is alleen mogelijk door totale zelfverloochening en niet denken aan de eigen belangen. Het is de gezindheid van Christus Zelf die Gods hart toonde aan alle mensen die Hij tegenkwam.

Vers 3

Want vroeger waren ook wij verdwaasd, ongehoorzaam, dwalende, verslaafd aan velerlei begeerten en zingenot, levende in boosheid en nijd, hatelijk en elkander hatende.

De reden voor de vermaningen is dat wij nu vertegenwoordigers zijn van de God van alle genade, terwijl wij vroeger het vlees diende en dus de overste van deze wereld. De mensen tegenover wie wij alle zachtmoedigheid moeten bewijzen zijn zoals wij (Paulus voegt zichzelf en Titus hierbij in!) vroeger waren: verdwaasd (onverstandig), dwalend en verslaafd aan begeerte, levend in allerlei nijd en boosheid met anderen terwijl men elkaar haat en gehaat wordt. Dit zijn de werken van het vlees die niet mogen voorkomen onder gelovigen.

Vers 4

Maar toen de goedertierenheid en mensenliefde van onze Heiland (en) God verscheen,

Dit gedeelte (vs3-7) lijkt erg op Ef2:1-7. Er volgt een 'maar'. God onze Heiland nam het initiatief! Gods goedertierenheid (liefdevolle, zachtmoedige vriendelijkheid) en mensenliefde verscheen in een Persoon: Jezus Christus. Hij was vol genade en waarheid (Jh1:14). Hij openbaarde Gods hart voor de mens. God kende medelijden met de verloren toestand van de mens. Hij heeft hen lief (Gr. *phileo*, niet *agape!*), niet vanwege wat er in de mens is, maar omdat God liefde is. Er staan vele teksten over de goddelijke liefde van de Vader tot de Zoon of van hen naar de gelovigen, maar er zijn maar weinig teksten over de liefde van God tot de mens in het algemeen, en van Christus tot de mens al helemaal niets. We lezen wel over de liefde van Hem tot de gemeente. Het is de vraag of God de wereld nu nog liefheeft, want nadat zij de Zoon heeft gekruisigd, is de wereld definitief onder het oordeel. Wel gaat Gods barmhartigheid uit naar ieder verloren mens.

Vers 5

heeft Hij, niet om werken der gerechtigheid, die wij zouden gedaan hebben, doch naar zijn ontferming ons gered door het bad der wedergeboorte en der vernieuwing door de heilige Geest,

Weer zien we dat het initiatief bij God ligt. Hij is het die ons heeft doen wedergeboren worden. Wij hadden geen gerechtigheid waarop God dit deed, sterker nog, we waren dood in misdaden en zonden (Ef2:1-3). Het is zijn eigen ontferming die ervoor heeft gezorgd dat we gered zijn door dit bad van de wedergeboorte en de vernieuwing door de Heilige Geest. Er staat hier eigenlijk de 'wassing van de vernieuwing van boven af'. Deze wassing is d.m.v. het Woord van God. Het is een ander woord dan in 1Pt1:23 en duidt op een totale verandering, vernieuwing van zaken. Zie verder Mt19:28. Dit is een eenmalige vernieuwing van positie, maar het tweede, de vernieuwing door de Heilige Geest is een proces. Zie 2Ko4:16; Rm8:29; 12:2.

Vers 6

die Hij rijkelijk over ons heeft uitgestort door Jezus Christus, onze Heiland,

Het eerste hoofdstuk ging over wat God gedaan heeft (1:1-4), het tweede over wat Christus heeft gedaan (2:11-14) en hier in het derde hoofdstuk staat het werk van de Heilige Geest op de voorgrond. Let op de constructie: God heeft, door Jezus Christus (die hier ook weer onze Heiland wordt genoemd) de Geest uitgestort. Dat is op grond van zijn volbrachte werk aan het kruis van Golgotha. Alleen door de kracht van de Heilige Geest is het mogelijk om de vermaningen in dit hoofdstuk uit te voeren. Let op dat er staat dat God de Heilige Geest *rijkelijk* over ons heeft uitgestort! Dit is voltooide tijd, de Geest is in alle rijkdom over ons uitgestort. Er hoeft niet een extra uitstorting te zijn, of een gebed om 'meer' van de Geest. De Geest is eenmalig uitgestort (Hd2) en wij zijn door die Geest tot dat ene lichaam gedoopt (1Ko12:13) dat onderwerp is van die uitstorting.

Vers 7

opdat wij, gerechtvaardigd door zijn genade, erfgenamen zouden worden overeenkomstig de hope des eeuwigen levens.

De reden dat wij door God zijn vernieuwd en dat de Geest in ons werkt is dat we, nu we gerechtvaardigd zijn door zijn genade, een hoop hebben. 'Gerechtvaardigd' is een term uit de brief aan de Romeinen, vooral hoofdstuk 3. We zijn erfgenamen geworden naar de hoop van het eeuwige leven. Alles wat de Here Jezus door zijn werk heeft verworven, deelt Hij met ons. We zullen met Hem boven alle dingen worden gesteld (Ef1:11). Het is naar de hoop van het eeuwige leven, dus nu al die hoop bezittend, terwijl wij straks dit zullen bezitten in de volle ervaring ervan.

Vers 8

Dit is een getrouw woord en ik wil, dat gij op dit punt een krachtig getuigenis geeft, opdat zij, die hun vertrouwen op God gebouwd hebben, ervoor zorgen vooraan te staan in goede werken. Die zijn schoon en voor de mensen nuttig;

Deze uiteenzetting van de waarheid aangaande God onze Heiland is een betrouwbaar woord (zie ook 1:9 en 1Tm1:15; 4:8,9; 2Tm2:10,11). De woorden van God zijn te vertrouwen, en we kunnen er volkomen op rekenen dat deze dingen een praktische uitwerking zullen hebben op hen die God geloven. Titus moest op dit punt of op 'deze dingen' een krachtig getuigenis geven. Dit zijn alle dingen van vs1-7 (zie ook 2:15). Het is namelijk Gods wil dat we heilig leven (1Ts4:3) en ons zo gedragen dat we waardige vertegenwoordigers zijn van God. De goede werken van vs1-3 zijn van het grootste belang hiervoor. Zij volgen hen die het Woord hebben aangenomen en voortdurend hun vertrouwen op God stellen. Titus moest op deze dingen aandringen, omdat er iedere keer weer mensen zijn die de gemeente binnendringen met andere onderwerpen om centraal te stellen (zie volgende vers). Het is nuttig om alle nadruk op de goede werken te leggen als het doel van de kennis van God.

Vers 9

maar dwaze vragen, geslachtsregisters, twist, en strijd over de wet moet gij ontwijken, want dat is nutteloos en doelloos.

Er zijn iedere keer weer mensen die zorgen voor ‘dwaze twistvragen’. Dit zijn futiliteiten die ontspruiten aan iemands fantasie en die worden verheven tot diepzinnige twistvragen. Er ontstaat discussie, meningsvorming en geharrewar. Titus moest zich van dezen onttrekken, niet met hen in discussie gaan en desnoods de mond stoppen en scherp bestraffen (1:11,13). Zie ook 2Tm2:23-24:

En verwerp de dwaze en ongerijmde twistvragen, daar je weet dat zij twisten verwekken; een slaaf van de Heer moet echter niet twisten, maar vriendelijk zijn voor allen, geschikt om te leren, verdraagzaam, de tegenstanders met zachtmoedigheid terechtwijzend...

Er was twist over geslachtsregisters, omdat sommigen wilden aantonen af te stammen van de aartsvaders. Vandaag zijn er de mormonen met hun afstamming van engelen en goden en een hele invloedrijke stroming die zich bezighoudt met de afstamming van Europeanen en Amerikanen van de tien stammen van Israël.

Vers 10

Een mens, die scheuring maakt, moet gij, na hem een en andermaal terechtgewezen te hebben, afwijzen;

Een volgende aanwijzing voor Titus als het gaat om de orde in het huis van God: Hij moest mensen (niet ‘broeders’) die zorgden voor verdeeldheid verwerpen. Als iemand rondom een bepaalde lering mensen wilde verzamelen in plaats van rond de Here Jezus, was hij een ‘sektarisch mens’. Zie verder 2Pt2:1 waar over ‘verderfelijke sekten’ wordt gesproken. Een sekte leidt vaak tot een scheuring zodat men niet meer openlijk samenkomt. Dit is een groot kwaad, maar tenminste openbaar. Een sekte is een meer ‘onzichtbaar’ en dus groter kwaad aangezien de verdeeldheid er al is, maar nog niet openlijk een scheuring is geworden. Een mens die dit bewerkt moet één of tweemaal worden terechtgewezen. Luister hij dan niet, dan volgt verwerping. Dit is een volledige breuk tussen Titus en de mens die sekten brengt. (zie ook 1Ko5:11). Op deze

manier bewaart hij de gemeente voor deze invloed én is er een signaal naar deze mens opdat hij zich bekeert (zie 2Tm2:25, 26). We spreken nu van een sekte als een groep gelovigen zich van andere gelovigen heeft afgescheiden vanwege een favoriete leerstelling of secundaire verschillen in opvatting over de leer.

Vers 11

gij weet immers, dat zo iemand het spoor geheel bijster is, en dat hij zondigt, terwijl hij zichzelf veroordeelt.

Het 'spoor' is de gezonde leer, gecentreerd rondom de Here Jezus en geleerd in vooral de brieven van Paulus. Een sektarisch mens die niet naar vermaning wil luisteren is dit spoor bijster en zondigt door mensen mee te trekken in zijn verdeeldheid. 'Zichzelf veroordelen' slaat niet op het geweten, maar op het zichzelf onbewust veroordelen door zijn eigen houding. Dit veroordelen betreft zijn plek binnen het huis van God, het is op zichzelf niet een verklaring dat hij eeuwig verloren is.

Vers 12

Doe uw best, zodra ik Artemas of Tychikus tot u zend, tot mij te komen te Nikopolis, want ik heb besloten daar de winter door te brengen.

Aan het einde van de brief bespreekt de apostel een aantal praktische zaken. Hoewel deze mededelingen voor ons niet zo van belang lijken, zijn ze toch opgenomen in Gods Woord en dus noodzakelijk. Paulus was van plan Artemas of Tychikus (Hd20:4, Ef6:21,22; Ko4:7-9) te sturen naar Titus op Kreta. Hieruit blijkt dat Paulus erg zorgvuldig de arbeiders uitkoos om deze zware taak van Titus over te nemen. Als een van hen aangekomen was moest Titus ervoor zorgen dat hij zich in Nikopolis bij Paulus voegde. Paulus wilde daar overwinteren omdat reizen in de winter erg moeilijk was.

Vers 13

Help Zenas, de wetgeleerde, en Apollos met alle ijver voort, opdat hun niets ontbreke.

Zenas (waarschijnlijk een bekeerde Joodse rabbijn, vandaar ‘wetgeleerde’) en Apollos hadden beiden een arbeidsterrein onafhankelijk van Paulus. Als zij op Kreta zouden komen, moest Titus hen voorthelpen ‘met alle ijver’. Er mocht hen niets ontbreken, wat ook duidt op materiële zaken die nodig waren voor hun werk. Dit geeft aan hoe men omging met dienstknechten van de Heer.

Vers 14

En laten ook de onzen leren vóór te gaan in goede werken, ter voorziening in hetgeen noodzakelijk is, opdat zij niet onvruchtbaar zijn.

De ‘onzen’ zijn zij die geloven. Zij moeten voorbeelden zijn van goede werken. In verband met het vorige vers moet vooral worden gedacht aan liefdadigheid. Dit i.v.m. hetgeen noodzakelijk is t.a.v. de levensbehoeften van anderen, opdat zij niet onvruchtbaar zijn. Werkelijke vrucht is een gezindheid die werken voortbrengt die beantwoorden aan het karakter van God onze Heiland.

Vers 15

Allen, die bij mij zijn, laten u groeten. Groet hen, die ons in het geloof liefhebben. De genade zij met u allen.

Tot slot de afscheidsgroeten. Deze groeten zijn een uiting van het één van geest zijn van de gelovigen met elkaar. Zij delen het kostbare geloof met elkaar en hebben elkaar lief in dit geloof. De genade, die Paulus uitvoerig in deze brief heeft beschreven, moge zijn bij allen en dus ook bij ons.